

Nu vraagt m'n inzender, of deze troost enkel inbeelding was, zoo de opvatting van Jesaja's woord, waarbij men ze vond, niet de juiste kan heeten.

Hij meent van niet. Hij is van oordeel, dat de Heere „het gaan tot Zijn Woord zegen, ook al zou het krom en kreupel verstaan of verkondigd worden”.

De vraag komt dus hierop neer, of de Heilige Geest een Schriftwoord dat verkeerd wordt verstaan, in den zin dier verkeerde opvatting gebruikt, om een ziel te leiden, te troosten, te versterken — in één woord: eenigen waarachtigen zegen toe te brengen.

Het beantwoorden van deze vraag, zonder meer, behoeft, dunkt me, niet veel hoofdbreken te kosten.

Als we bedenken, 1e dat het Woord Gods, dat ook elk deel van dat Woord, geen tooverstaf is, waarmee de Heilige Geest ons, hoe dan ook, in aanraking brengt, om er dan door te bewerken al wat wij begeeren, of zelfs wat Hij zelf wil — maar dat Hij het Woord woord doet blijven, woord met een bepaald zin, om het als woord, en derhalve in den zin dien 't werkelijk heeft, krachtig te maken aan onze ziel; 2e dat de Heilige Geest, die de Geest der Waarheid, die naar Christus' woord de groote waarheids-getuige bij Gods Kerk en in de wereld is, door een onjuiste opvatting van een Schriftwoord te gebruiken bij de bearbeiding onzer zielen, de onwaarheid — zij het dan ook niet als bewuste leugen, maar als onbewuste dwaling — in zijn dienst zou stellen — en 3e dat hij op die wijze zijn eigen werk verloochenen en vernietigen zou, en alle openbaring Gods door het Woord illusoir zou maken — dat... doch ik zet de opsomming maar niet voort.

We hebben nauwelijks ingedacht, wat dergelijk gebruik van het Woord — neen, van wat wij, leugenachtige menschen, alzoo in het Woord gelieven of althans meenen te lezen — zou insluiten, of we gevoelen, welk een schuldige aanranding van de waarachtigheid Gods het zou zijn, de mogelijkheid daarvan te willen staande houden.

Men leze hierover nog eens na wat Ds Schilder, nog niet lang geleden, in ons blad over deze meening schreef.

Wat we dan oordeelen moeten van leiding en vertroosting, die eenvoudige, vrome zielen meenen gevonden te hebben in een Schriftwoord, dat ze blijkbaar geheel verkeerd verstanden?

Of we daarvan dan zeggen moeten, dat het alles puur inbeelding en zelfmisleiding was?

Volstrekt niet, naar mijn oordeel.

Dat het gevaar van zelfbedrog hier groot is, vooral bij menschen die er zich aan gewenden, bij invallende teksten te leven — die de geestelijke bevinding, welbeschouwd, in het „krjgen” van Schriftwoorden laten opgaan, staat vast.

Zelf heb ik er in de praktijk van de zielszorg heel wat échtante en in-droeve voorbeelden van ontmoet.

Het hart blijkt, vooral hier, arglistiger dan eenig ding.

En als iemand leiding of troost des Geestes meent te vinden uit den averrechtschen zin van een verkeerd begrepen Schriftwoord — om het even of het hem plotseling inviel, dan of hij het las,

of hoorde — is er alle reden voor hem, over die arglistigheid des harten eens na te denken.

Maar het kan, dunkt me, ook anders zijn.

Als ik denk aan de gecompliceerdheid van ons zieleleven, kan ik me voorstellen, dat we daarin met een gemengd geval te doen hebben: aan den éenen kant met een verkeerd begrepen Schriftwoord, en daarnaast en des ondanks toch met een waarachtige impuls, bestiering, bemoediging of vertroosting des Geestes.

In dit geval n.l. dat wat men in een bepaald Schriftwoord ten onrechte meende te ontmoeten, op zichzelf wel degelijk was een deel der ons in de Schrift geopenbaarde waarheid, en de Heilige Geest die waarheid in haar goddelijke majesteit en kracht heiligde aan het hart.

Laat me, om door een voorbeeld m'n bedoeling te verduidelijken, terugkeeren tot Jes. 42 vs. 3 en Matth. 12:20.

Nemen we voor een oogenblik eens aan, dat de verklaring, als zou daar met het gebroken riet en met de rookende vlaswiek bedoeld zijn: het oprechte, maar schier neêrgeborpene en bezwijkende geloof, niet de juiste is — en dat daar dus niets te lezen is van de ontferming waarmee onze Heere Jezus Christus zulke neêrgeborpene en bezwijkende zielen te hulp komt, om ze weer op te richten en te doen opleven — dan blijft het toch een elders ons in het Woord overvloedig geopenbaarde waarheid, dat de ontferming des Heilands het neêrgebogene en bezwijkende niet om zijn zwakheid veracht, maar er naar omziet, er zich toe neerbuigt en het te hulp komt. En dan zou de Heilige Geest het zich met volle aandacht en in heilbegeerte spanning richten eener ziel op dit hooge priesterlijk mededoogen en dit herderlijk ontfermen des Heilands kunnen gebruiken om haar te bemoedigen en te troosten.

Het middel waardoor Hij in dat geval werkte was dan niet een onjuist opgevat Schriftwoord — het was dan in 't geheel geen bepaald woord der Schrift, maar een elders in de Schrift ons geopenbaarde waarheid, waarheen een misverstande tekst de aandacht had geleid.

'k Zie niet in, dat het stellen dezer mogelijkheid, de waarachtigheid van het werk des Geestes en zijn getrouwheid aan het Woord op eenigerlei wijze aantast. En ik meen, dat het zoo metterdaad wel menigmaal toegaat in het „bevindelijke” leven van „eenvoudige” — en ook wel van niet-eenvoudige — kinderen Gods.

V.

F.

MUZIKALE KRONIEK

Het tienjarig bestaan der Nederl. Bachvereniging en Bach's Grosse Messe in H Moll

Op 27 Juni heeft de Nederlandsche Bachvereniging voor de derde maal dit schoone, majestueuze werk van Bach uitgevoerd. Op 28 Jan. 1930 gaf zij de eerste uitvoering ervan in de Ronde Luthersche Kerk te Amsterdam, door mij besproken in „De Reformatie” van 31 Jan. daaropvolgende,

Die van het Zuiden zullen in bezit nemen het gebergte van Ezau.

Die van de laagte zullen in bezit nemen de Filistijnen.

Benjamin (zal in bezit nemen) Gilead.

Maar tusschen deze beide laatste in staat er alleen maar: zullen in bezit nemen het veld van Efraim en het veld van Samaria.

Nu heeft onze Statenvertaling hier het persoonlijke voornaamwoord zij ingelascht (wat grammatisch zeer zeker kan) en op die manier aan het zinnetje toch een onderwerp gegeven; maar dat deze oplossing niet bevredigt is duidelijk: oogenblikkelijk moet men vragen: wie zijn die zij? Zijn dat de lieden van het Zuiden? Of die van de laagte? of beide saam? Men gevoelt hier dat er een hiaat is in den opzet van het vers. Het is in vier deelen verdeeld, waarbij uit drie van deze deelen blijkt, dat het de bedoeling is telkens aan bepaalde, nauwkeurig aangeduide groepen van personen de inbezitname van eveneens bepaalde en nauwkeurig omschreven landstroken toe te schrijven. Maar in het vierde geval hebben we wel de aanduiding van de landstreek, doch ontbreekt de vermelding van de groep van personen die haar zal in bezit nemen. Deze ontbrekende groep kan maar niet zonder meer met het algemeene persoonlijke voornaamwoord van den derden persoon zij worden aangeduid.

Uit vergelijking met eenige andere plaatsen uit de geschriften der profeten kunnen we gemakkelijk opmaken, welke die hier ontbrekende groep is. We lezen in Jer. 17:20 „en zij zullen komen uit de steden van Juda en uit de plaatsen rondom Jeruzalem, en uit het land van Benjamin, en uit de laagte, en van het gebergte, en van het Zuiden”. Ingevolge in Jer. 32:44: „Velden zal men voor geld koopen.... in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda en in de steden van het gebergte, en in de steden der laagte en

de tweede uitvoering had plaats in de Nieuwe Kerk te Amsterdam, terwijl nu in de welbekende Groote Kerk te Naarden de derde uitvoering werd gegeven ter herdenking van het 10-jarig bestaan der Bachvereniging. Van zeer groote betekenis is het werk dezer vereniging in deze tien jaren geweest, in de eerste plaats door het jaarlijks uitvoeren van de Mattheus-passion op zoo'n wijze, dat jaar op jaar honderden samenkomen om te genieten van deze waardige weergave, die in alle deelen af is en steeds meer streeft naar de werkelijkheid van Bach's denkbeelden ten opzichte van de uitvoering; maar ook door het uitvoeren van tal van andere werken van Bach en zijn tijdgenooten, zoodat een groot aantal cantaten van Bach weer konden worden genoten, zooals Bach ze zich naar alle waarschijnlijkheid had ingedacht en ook aan de Johannes-passion en een der kleinere missen van Bach alle recht werd gedaan.

Dat ter herdenking van het tienjarig bestaan Bach's Hohe Messe werd uitgevoerd stemt dankbaar, want het toont dat de Bachvereniging de volle aandacht heeft geschonken aan dit zoo uiterst belangrijke werk en het regelmatig op zijn programma's doet terugkeeren. De aandrang van verschillende zijden uitgeoefend en de alom geboorde wensch bij de eerste uitvoering, het niet bij één enkele uitvoering te laten, hebben weerklink gevonden. Trouwens welk werk was meer geschikt om bij deze gelegenheid te geven?

Medewerking werd verkregen van Jo Vincent, Ilona Durigo, Georg Walter en Max Kloos als vocaal solisten, terwijl het Utrechtsch Stedelijk Orkest het instrumentaal gedeelte verzorgde en het welbekende Bachkoor der Nederlandsche Bachvereniging de koren vertolkte. Marie Landré bespeelde het clavecimbel, Anthon v. d. Horst had weer plaats genomen aan het orgel, terwijl Evert Cornelis voor het eerst weer na zijn herstel een uitvoering van de Nederlandsche Bachvereniging leidde. Dit korte opsomming, die nog niet eens volledig is, blijkt wel dat iets schoons moest worden tot stand gebracht en deze uitvoering nader zou brengen tot Bach's monumentale schepping. Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat alles nu af was, dat niets meer viel te verbeteren. Ik stip slechts enkele dingen aan, het tempo van „Qui sedes” had wat vlugger gekund, de basaria daaropvolgend „Quoniam”, hoewel veel beter dan bij de eerste uitvoering vertolkt, lag ook Max Kloos wat laag, een heel enkele maal ontbrak de volkomen aansluiting van vocaal en instrumentaal koor, de altpartij was over het geheel wat zwak, in de overigen prachtig vertolkt violsolo van het „Benedictus” vielen enkele slordigheden in de maat op. Ik maak deze opmerkingen niet om iets af te dingen op de prestaties van de uitvoerenden, want bij een zoo ingewikkeld en veel-eischend werk als de Hohe Messe zal altijd wat blijven op en aan te merken.

Het werk valt te verdeelen in een viertal gedeelten, boven het eerste gedeelte schreef Bach Missa, dan volgt het Credo, en daarna het Sanctus en Osanna. Ik ben geneigd het tweede gedeelte als hoogtepunt te beschouwen, waarvoor dan het eerste gedeelte de inleiding is en het derde en vierde gedeelte samen het slot vormen. Het tweede gedeelte heeft tot tekst de geloofsbelijdenis van

in de steden van het Zuiden. En in Jer. 33:13 „In de steden van het gebergte, in de steden der laagte, en in de steden van het Zuiden, en in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem en in de steden van Juda zullen de kudden wederom onder de handen des tellers doorgaan”. In deze drie plaatsen vinden we telkens naast de algemeene aanduiding van het gebied van Juda, en daarbij Jeruzalem als de hoofdstad, behalve de drie in Obadja vs 19 genoemde groepen: het Zuiden, de laagte en Benjamin, nog een vierde; onze lezers hebben reeds gezien welke dat is: het gebergte. Dat zijn de vier hoofd-bestanddeelen, waaruit het stamgebied van Juda bestond.

Maar hoe komt het nu, dat wij in Obadja vs 19 het gebergte niet vinden? En mogen wij maar zoo die vierde groep er in voegen? Het antwoord op deze vragen is te vinden in de Septuaginta, de bekende oude Grieksche vertaling van het Oude Testament, welke omstreeks 200 voor Chr. in Egypte werd vervaardigd. Deze vertaling heeft: „en zij zullen het gebergte van Efraim en de vlakte van Samaria in bezit nemen”. Wij zien hieruit dat de Septuaginta een Hebreeuwschen tekst moet hebben gekend, waarin het woord gebergte voorkwam. Weliswaar heeft zij den zin niet volkomen juist verstaan. Misschien was de lezing der handschriften toen ook reeds begonnen eenigszins onduidelijk te worden. In ieder geval is in latere afschriften het onleesbare woord op den gis af te vangen door het volgende, dat er reeds stond: veld. Maar de oorspronkelijke tekst zal geluid hebben als volgt: „die van het Zuiden zullen Ezau's gebergte, en die van de laagte zullen de Filistijnen erfelijk bezitten (in bezit nemen), en die van het gebergte zullen Efraim en het veld van Samaria in bezit nemen, en Benjamin Gilead”.

Nu is de zin ook geheel duidelijk. Als gevolg van en in aansluiting aan de zegespraak over Edom,

Nicea, mo
huitengewo
een Drie
tweede ge
in één c
stemmige
koor neem
„Et in un
een Heere,
en alt laa
imitatie o
imiteert d
seering. M
„Ik geloof
en in één
ren Zoon
achtig Go
maakt, B
Bach geel
de beteeke
dacht en
compositie

Hoe he
resurrecti
„Crucifixu
laatste ko
nadruk v
nobis” (o
bekoorde
in den ho
„Benedict
Een zoo
sommen v
zijn te or
eenigszins
zelf deze
bizarde
en den we
Bachveree
gen van C
Bach. Bij
komen na
was; ook
langstellin
de uitvoer
voor de
werk ook
men, opd
te meer
Bussman

NP

Niet alt
linksche k
Des te m
wordt ver
in „De Tel
thien voo
dacht.
De Indis
aanleiding
van den m
Eenige

welke in
merklijke
dat wordt
elk van d
stamgebie
liggende
ven; het
onmiddell
ting; de l
gebied de
de kust v
het midde
het Noor
Stammen
heel en s
Juda's sta
naar Gile
Inderde
onder de
vulling o
vestigt.

Wat n
moeilijkh
vers slec
zelfde als
nemen”.
dat de
zal zijn.
aanstond
met dit
als lijder
Bij het
woorden
van het
twijfel o
moet ver
voerden
de steden
nemen”.
vers een
lijdend y

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELUKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

XXVI.

Obadja's herstelprofetie.

De verzen 19 en 20 zijn buitengewoon moeilijk. Ze behooren tot de plaatsen van het Oude Testament die aan de uitleggers het meeste hoofdbreken hebben bezorgd; en, laat mij dit maar aanstonds zeggen, er is ook geen in alle opzichten bevredigende verklaring te verkrijgen zonder in den overgeleverden tekst althans eenige wijziging aan te brengen.

Het kan niet ons doel zijn eene opsomming te geven van de verschillende verklaringen die men van deze verzen heeft te berde gebracht; veel minder om al de argumenten de revue te laten passeeren welke vóór of tegen die onderscheidene verklaringen hebben moeten dienst doen; en ook al even weinig om mede te deelen welke varieerende pogingen er zijn aangewend om tot tekstverbetering te komen, waarbij sommige voor het meest radicale ingrijpen zelfs niet terugdeinzen. Wij willen slechts zeggen, welke oplossing ons de beste lijkt, en beproeven, daarvan uitgaande, den zin der verzen te doen verstaan.

In vs 19 is het voornaamste bezwaar, dat we daar driemaal een onderwerp hebben, telkens met hetzelfde werkwoord, dat er of uitdrukkelijk staat, of er bijgedacht moet worden (n.l. „erfelijk bezitten”, of liever „in bezit nemen”), waarbij dan een passend lijdend voorwerp gevoegd is; terwijl de vierde maal wel het werkwoord en het lijdend voorwerp gevonden wordt, maar het onderwerp ontbreekt.

de Nieuwe
e welbekende
troering werd
jarig bestaan
de betekenis
ze tien jaren
het jaarlijks
p zoo'n wijze,
komen om te
e, die in alle
naar de ver-
ten opzichte
het uitvoeren
Bach en zijn
cantaten van
zooals Bach
had ingedacht
een der klei-
werd gedaan.
jarig bestaan
stent dank-
ereeniging de
dit zoo uiterst
op zijn pro-
rang van ver-
dom geboorde
niet bij één
weerklink ge-
meer geschikt

Jo Vincent,
ax Kloos als
Stedelijk Or-
torgde en het
ndsche Bach-
ie Landré be-
d. Horst had
terwijl Evert
n herstel een
ichvereeniging
die nog niet
schoons moest
tvoering nader
de schepping.
es nu af was,
k stip slechts
„Qui sedes“
daaropvolgend
bij de eerste
oos wat laag,
olkomen aan-
taal koor, de
zwak, in de
solo van het
reden in de
gen niet om
an de uitvoe-
keld en veel-
zal altijd wat

en viertal ge-
schreef Bach
a het Sanctus
eede gedeelte
vvoor dan het
het derde en
ten. Het twee-
belijdenis van

in Jer. 33:13
de steden der
uiden, en in
plaatsen rond-
i Juda zullen
en des tellers
len we telkens
n het gebied
de hoofdstad,
moemde groe-
min, nog een
gezien welke
te vier hoofd-
ied van Juda

Obadja vs 19
gen wij maar
Het antwoord
Septuaginta,
van het Oude
voor Chr. in
rtaling heeft:
Efraim en de
n". Wij zien
uwschen tekst
d gebergte
in niet volko-
de lezing der
en eenigszins
l is in latere
len gis af ver-
reeds stond:
st zal geluid
zuiden zullen
ge zullen de
t nemen), en
en het veld
Benjamin Gi-
k. Als gevolg
al over Edom,

Nicea, moet dus weergeven (en Bach is daarin
huitengewoon goed geslaagd) dat wij gelooven in
een Drieëinig God. In het beginwoord van dit
tweede gedeelte Credo in unum Deum (Ik geloof
in één God) geeft Bach een schitterende, vijf-
stemmige koorfuga, maar ook het instrumentaal
koor neemt telkens weer het thema over; in het
„Et in unum Dominum, Jesum Christum“ (en in
één Heere, Jezus Christus), een duet voor sopraan
en alt laat Bach de stemmen in streng canonische
imitatie op elkaar volgen en ook de begeleiding
imiteert de zangstem, maar met een andere phra-
seering. Men voelt uit de heele bewerking, dat het:
„Ik geloof in één God, den almachtigen Vader,
en in één Heere, Jezus Christus, den eeniggebo-
ren Zoon Gods, God uit God, licht uit licht, waar-
achtig God uit waarachtig God, geboren, niet ge-
maakt, een van wezen met den Vader“ voor
Bach geen leeg klanken waren, maar dat hij
de betekenis dezer woorden zich diep had inge-
dacht en getracht heeft weer te geven in zijn
compositie.

Hoe heerlijk klinkt de jubel op van het „Et
resurrexit“ (En Hij is opgestaan) na het sombere
„Crucifixus“ (Hij werd gekruisigd), terwijl in dit
laatste koor door de muziek nog weer bijzondere
nadruk wordt gelegd op de woorden „etiam pro
nobis“ (ook voor ons). Ook bij deze uitvoering
beoordeelt weer het „Osanna in excelsis“ (Hosanna
in den hooge) voor en na de prachtige tenorsolo
„Benedictus“ door zijn prachtig stemmenweefsel.

En zoo zou ik door kunnen gaan met het op-
sommen van al de schoonheden, die in het werk
zijn te ontdekken. Beter lijkt het me, ieder die
eenigszins in de gelegenheid is op te wekken om
zelf deze schoone muziek, die voor ons in het
bizonder zooveel te zeggen heeft, te gaan hooren
en den wensch uit te spreken, dat de Nederlandsche
Bachvereeniging nog talloze uitvoeringen zal bren-
gen van de H. Moll Messe en andere werken van
Bach. Bij deze uitvoering waren honderden opge-
komen naar Naarden, zoodat de heele kerk gevuld
was; ook H. M. Koningin Emma toonde haar be-
langstelling voor het werk der Bachvereeniging door
de uitvoering bij te wonen. Moge de belangstelling
voor de Nederlandsche Bachvereeniging en haar
werk ook in het volgende tiental jaren steeds toene-
men, opdat het doel dezer vereeniging met des
te meer kracht kan worden nagestreefd.

Bussum.

D. STROO.

Waardeering.

Niet altijd vinden onze menschen waardeering in het
linksche kamp.

Des te meer doet het goed, wanneer eens een lofuiting
wordt vernomen omtrent één van hen, en dat nog wel
in „De Telegraaf“, die zeker niet van bijzondere sympa-
thieën voor de Gereformeerden behoeft te worden ver-
dacht.

De Indische correspondent van dit blad schreef naar
aanleiding van de benoeming van Dr. Offringa tot hoofd
van den medischen dienst in Indië het volgende:

Eenigen tijd geleden werd de directeur-geneesheer

welke in vs 18 is geprofeeteerd, zal er eene aan-
merkelijke gebiedsuitbreiding plaats hebben; en
dat wordt nu aangekondigd in dezer voege, dat aan
elk van de vier voornaamste bestanddeelen van het
stamgebied van Juda in bezitname van het naast-
liggende buitenlandsche gebied wordt toegeschre-
ven; het Zuiden legt de hand op Ezan's gebergte,
onmiddellijk daaraan grenzend in zuidelijke rich-
ting; de laagte, meer naar het Westen, veroverd het
gebied der Philistijnen, vlak daarbij gelegen langs
de kust van de Middellandsche Zee; het gebergte,
het midden van Juda vormend, breidt zich uit naar
het Noorden, over het voormalig gebied der Tien
Stammen (Efraim en Samaria); en Benjamin, ge-
heel en al in den Noord-Oostelijken uithoek tegen
Juda's stamgebied aan, wendt zich naar het Oosten,
naar Gilead, over den Jordaan.

Inderdaad heeft ook zulk eene gebiedsuitbreiding
onder de Hasmoneen plaats gehad, zoodat de ver-
vulling onze opvatting van dit vers volkomen be-
vestigt.

Wat nu vs 20 betreft, dit levert nog grooter
moeilijkheid op dan het vorige. We vinden in dit
vers slechts één enkel werkwoord, en wel het-
zelfde als in vs 19: „erfelijk bezitten“ of „in bezit
nemen“. En dit doet ons al dadelijk vermoeden,
dat de inhoud wel van overeenkomstigen aard
zal zijn. Maar het grootste bezwaar is dat het niet
aanstonds doorzichtig is hoe wij de overige woorden
met dit werkwoord, hetzij als onderwerp, hetzij
als lijdend voorwerp in verband moeten brengen.
Bij het pogen om tot de rechte groepeerings-
woorden te komen, doen we wel door uit te gaan
van het slotgedeelte; het is aan geen redelijken
tweifel onderhevig, dat de tweede verschelt aldus
moet vertaald worden: „en de gevankelijk wegge-
voerden van Jeruzalem, die in Sefarad zijn, zullen
de steden van het Zuiden erfelijk bezetten (in bezit
nemen)“. We hebben hier evenals in het vorige
vers een onderwerp met werkwoord (gezegde) en
lijdend voorwerp. Het verschil met het vorige vers

van het Zendingshospitaal te Jogjakarta tot Inspe-
teur van het Ziekenhuiswezen benoemd, in de plaats
van Dr. Deggeleer, die naar Europa vertrok met een
studie-opdracht. Of Dr. Deggeleer nog terug komt, is
ons niet bekend. De benoeming van een, wat den open-
baren dienst betreft, outsider tot hoofd van den dienst
Volksgezondheid heeft velen verwonderd, sommigen
wellicht ontstemd. De verwondering kon evenwel alleen
gevoeld worden door hen, die algeheel vreemdeling
in Jeruzalem zijn; de ontstemming alleen door hen,
die niet voldoende vertrouwen vermogen te koesteren
in de neutraliteit van den benoemde. Degenen, die ten
aanzien van de Volksgezondheid in de gelegenheid zijn
gewoest verder te zien dan hun neus lang is, die van
den grooten, vruchtbaren arbeid van Dr. Offringa in
het gewest Jogjakarta eenigszins op de hoogte zijn,
en die tevens den persoon van dezen voortreffelijken
medicus, dezen hoogstaanden Christen, dezen waren
vriend der lijdenden, van nabij kennen, dezen zullen
noch verwonderd, noch ontstemd zijn over de keuze
der regering op voordracht van den afgetreden dienst-
chef, Dr. Van Lonkhuijzen, maar ingedeeld ze van
harte toejuichen. De betrekking van hoofd van den
zoo hoogst belangrijken dienst der Volksgezondheid
is nu eenmaal geen positie, die men door ancienniteit
bereikt. Ze is in den verest strekkenden zin des woords
een keuzebetrekking.

Dr. Offringa's vroegere arbeid.

Wij, die Dr. Offringa reeds een reeks van jaren van
nabij kennen, te zamen met hem te Jogjakarta woon-
den, vele malen zijn Petronella-hospitaal en zijn in
een kring om de hoofdplaats heen liggende hulp-ho-
spitaaltjes hebben bezocht; dezen eenvoudigen, zich
zelden in het openbare leven vertoonenden menschen-
vriend in de vervulling van zijn schoon ambt hebben
kunnen gadeslaan, wij zouden in staat zijn, over dien
arbeid een omvangrijk boek te schrijven en niet alleen
omvangrijk, maar bovenal door den aard der stof
belangrijk. In dit bestek is echter slechts een zeer be-
knopte aanduiding te geven van dien arbeid.

In 1912, den 1sten Mei, kwam Dr. Offringa, die
toen al tegen de dertig liep, te Jogjakarta als tweede
geneesheer van het Petronella-hospitaal, waar Dr.
Pruis, de opvolger van Dr. Scheurer, directeur-genees-
heer was. In 1918 ging Dr. Pruijs, wiens gezondheids-
toestand te wenschen overliet, naar het nieuw ge-
stichte zendingshospitaal te Wonosobo. Deze hospi-
talen, deze medische zendingsarbeid, gaan uit van de
Gereformeerde Kerken van Amsterdam en Noord-Hol-
land. De zendingsarbeid, uitgaande van de Gerefor-
meerde Kerken in Nederland is sterk gedecentrali-
seerd. Bepaalde groepen van kerken hebben bepaalde
niet al te uitgestrekte gebieden in Indië, waar zij den
zendingsarbeid doen uitoefenen. Op onze vraag, of
deze wijze van opvatting der taak niet tot versnippe-
ring van krachten moest leiden, antwoordde ons de
ervaren zendingsarts, dat van deze werkwijze juist
de zegenrijkste resultaten het gevolg waren geweest.
Men kan beter een kleine groep van kerken warm
maken en in bezieling houden voor een klein, bepaald
gebied, dan een groot aantal kerken voor een nagenoeg
onbegrensd oppervlak. De Gereformeerde kerken in
Amsterdam en Noord-Holland doen den zendings-
arbeid uitoefenen in het Jogiasche Midden-Java en
ook op Soemba. *)

Voordat hij in Indië kwam, had Dr. Offringa een
lange studie achter den rug. Zijn academie-tijd besloeg
circa tien jaren. Dat die jaren evenwel werkelijk tot
het beoogde doel werden gebezigd, moge blijken uit
de felten. De Universiteit te Groningen, waar de aan-
staande zendingsarts zijn studien maakte, had een
prijsvraag uitgeschreven over het verband tusschen
de samenstelling van het speeksel en de frequentie
van het tandcariës. De beantwoording van deze prijs-

is alleen, dat het onderwerp hier door een betrek-
kelijken bijzin nader bepaald wordt. Nu zien we
oogenblikkelijk dat in de eerste verschelt eveneens
een betrekkelijke bijzin voorkomt; het zijn de woor-
den, waarin sprake is van „de Kanaänieten, tot
Zariath toe“. Alles pleit er voor dit eveneens
als een nadere bepaling van het onderwerp te
nemen; en het onderwerp zelf wordt dan: „de ge-
vankelijk weggevoerden van dit heil der kinderen
Israëls“. Een werkwoord ontbreekt in de eerste
verschelt, evenzeer als een lijdend voorwerp, en de
meest voor de hand liggende opvatting is dan,
dat de geheele eerste verschelt te beschouwen is
als eerste onderwerp van het werkwoord uit de
tweede verschelt, waarbij dan nog als tweede onder-
werp komt „de gevankelijk weggevoerden van
Jeruzalem, die in Sefarad zijn“. De vertaling van
het geheele vers moet dan ongeveer aldus luiden:
„en de gevankelijk weggevoerden van dit heil der
kinderen Israëls die bij de Kanaänieten zijn tot Za-
riath toe, en de gevankelijk weggevoerden van Je-
ruzalem die in Sefarad zijn, zullen de steden van
het Zuiden in bezit nemen“. Deze opvatting is af-
komstig van een der beste Joodsche verklaarders,
den zoogenaanden Rasji (d.w.z. Rabbi Sjelomo
Jizchaki, van 1045—1105 na Chr., uit Noord-
Frankrijk, schrijver van vele commentaren op Bij-
bel en Talmud). Onze Statenvertalers hebben met
vele andere uitleggers het vers anders opgevat;
ze hebben blijkbaar de betrekkelijke bijzinnen als
aanduidingen van het lijdend voorwerp verstaan
en daar dan telkens het werkwoord bijgedacht;
aan het slot hebben ze dan weer een derde onder-
werp in den vorm van het persoonlijk voornaam-
woord van den derden persoon meervoud: zij in-
gelascht, dat hier echter even weinig op zijn plaats
is als in het voorgaande vers.

Nu moeten we een enkel woord wijden aan de
vraag, waar Sefarad te zoeken is? Op die vraag
zijn in den loop der tijden vele, zeer uiteenlo-
pende antwoorden gegeven. Men heeft erin willen

vraag door Dr. Offringa werd met goud bekroond. In
aansluiting daarop werd hij assistent bij een profes-
sor en daarop volgde zijn proefschrift over: „De be-
teekenis van het calcium in het organisme“. Zijn pro-
motie tot doctor in de geneeskunde geschiedde cum
laude.

Gedragen door overtuiging.

Met deze antecedenten kwam Dr. Offringa te Jogja-
karta, om het werk, begonnen door Scheurer, voort-
gezet door Pruijs, tot zegenrijke uithreiding te bren-
gen. In 1899 werd het eertijds bescheiden Petronella-
hospitaal gesticht. Vóór dien tijd werd er reeds poli-
klinische arbeid verricht vanwege de zending. Bij
Offringa's aankomst waren er circa 140 à 150 patiën-
ten, en ook waren er reeds enkele hulphospitaaltjes.

Nu zijn er, naast een uitstekend geoutilleerd en om-
vangrijk hospitaal niet minder dan 12 hulphospitaalt-
jes om Jogjakarta verspreid. In deze streek van sui-
kercultuur wordt deze arbeid zoowel door de bevolking
als door de ondernemingen op hoogen prijs gesteld.
Deze hulphospitaalen, die onder rechtstreeksche con-
trôle staan van het groote, hebben alle inlandsch per-
soneel, algeheel opgeleid in het groote hospitaal. Deze
opleiding stelt de hoogste eischen aan den opleider,
de selectie is streng. Deze voorziening der hulp-ho-
spitaalen door inlandsch personeel bevordert een groot
vertrouwen in den inlander, maar omgekeerd kan dit
vertrouwen ook alleen worden geschonken en tot goede
resultaten leiden, wanneer de inlandsche bezetting dier
hulp-hospitaaltjes onbeperkt vertrouwen stelt in den
man, die aan het hoofd staat. Na 1921 is de omvang
van den medischen zendingsarbeid in het Jogiasche
meer dan verdubbeld. Geen wonder, dat Dr. van Lonk-
huijzen, die zeer vaak dezen arbeid besprak met Dr.
Offringa, en telkens en telkens weer de beste resultaten
van dit arbeidssysteem kon waarnemen, groote waar-
deering had voor de wijze, waarop deze medische
arbeid tot stand werd gebracht en tevens grooten
eerbied en vriendschap koesterde voor den man, die
de eenvoudige arts bleef, die geen bijpraakt had, al
was hij door zijn kennis en gaven in staat geweest,
rijk te worden door particuliere praktijk.

De medische zendingsarbeid was Dr. Offringa's
roeping, tot de volbrenging waarvan hij zich door een
wonder kracht voelde geleid. Hij acht dit zichzelf tot
geenarlei verdienste. Het is zijn geloofsvertrouwen,
dat bergen verzet, zijn geloofsvertrouwen, die niet
vraagt naar politiek, maar die beledien wordt met de
daad. Dit is de man, die door den geheel anders
denkenden Dr. van Lonkhuijzen waardig gekeurd werd
zijn opvolger te worden. Wanneer Katholieken of
Vrijzinnig Protestanten hun hoofd mochten schudden,
dan kan hun de verzekering bij dezen worden gegeven,
dat de leiding van den Dienst der Volksgezondheid is
toevertrouwd aan een man, die billijk zal handelen
jegens ieder werkelijk lofw aardig en verstandig stre-
ven op medisch gebied.

Voorshanda zuinigheid geboden.

De bedoeling van dit opstel was alleen, een beeld te
geven van den persoon van den man, die thans op
Parapatan de lakens heeft uit te deelen. Inrijpende
maatregelen, die onvermijdelijk veel geld zouden kos-
ten, zijn door den aard der tijdsomstandigheden van
hem voorloopig niet te verwachten. Voorshanda zal
worden voortgewerkt in strikte onderwerping aan
's lands begroeting.

Op de vraag naar Dr. Offringa's standpunt inzake
de wenschelijkheid van een Raad van Tucht voor
medici, welk vraagstuk onlangs weder in de Indische
pers werd behandeld naar aanleiding van een paar
recente gevallen, antwoordde het nieuwe diensthoofd,
dat hij niet tegen het idee gekant was, dat er zeker
van zoo'n Raad van Tucht veel goeds kan uitgaan,

zien zoowel Spanje als Sparta, den Bosphorus en
de Sporaden. Maar dat zijn alle slechts hoogst wil-
lekeurige gissingen. Intusschen wat Sefarad
werkelijk is, kan tot op den huidigen dag niemand
met zekerheid zeggen. De meest waarschijnlijke, op
behoorlijke taalkundige gronden rustende, meening
is dat wij er den naam in hebben te zien van eene
landstreek in Klein-Azië, die ook in spijkerschrift-
inscripties voorkomt, misschien wel de aanduiding
van heel Klein-Azië zelf. De zin wordt ons nu
wel voldoende duidelijk: zij die nu, in dagen waar-
in Obadja profeteert, nog als kriegsgevangenen sla-
ven zich bevinden hetzij in het gebied van de
Kanaänieten (Phoeniciërs), langs de kust der Mid-
dellandsche Zee tot aan het Noordelijke Zarfath toe,
hetzij in Klein-Azië, zullen eenmaal, in de dagen
van de Hasmoneen, van welke in het vorige
vers sprake was, de steden van het Zuiden, d.w.z.
het gebied van Edom, in bezit nemen.

Al is dus zoo de zin duidelijk, toch mogen we
van deze verzen geen afscheid nemen zonder te
hebben gewezen op eene kleine, doch schier on-
overkomelijke moeilijkheid welke schuilt in de twee
woorden, die door onze Statenvertaling zijn weer-
gegeven als „dit heil“. Deze overzetting is beslist
foutief. Wat er staat kan onmogelijk beteekenen „dit
heil“. Maar wat beteekent het dan wel? Hierop is
geen bevredigend antwoord te geven. Er zijn tal
van verklaringspogingen beproefd, maar geen van
die kan op succes bogen. Anderen hebben het daar-
om over dezen boeg gewond, dat ze een fout in den
tekst hebben verondersteld en getracht hebben deze
te verbeteren. Maar men kan al evenmin zeggen
dat hiermee de oplossing is verkregen. Gelukkig
is het verstaan van den geheelen zin van de ont-
raadseling dezer twee woorden niet afhankelijk.
De algemeene strekking is volkomen duidelijk, en
daarom behoeven wij ons niet af te pijnigen met
het zoeken naar een uitweg, dien tot hertoe nie-
mand vond.

G. CH. AALDERS.